

Historie 7. výsadkového pluku zvláštního určení

Počátky v Sabinově

Záměr vytvořit v Československé lidové armádě (ČSLA) jednotky podobného charakteru, jako byly britské Commandos či americké Rangers, vznikl ve velení Zpravodajské správy Generálního štábu (ZSGŠ) ČSLA v roce 1956. V letech 1956-1957 byly vypracovány programy bojové přípravy a postupně vytvářeny personální a další předpoklady. Vznikající jednotka a později i 7. výsadkový pluk navazovaly na činnost skupin vysazovaných v průběhu 2. světové války z Anglie (např. skupina Antropoid). Celkem tehdy bylo z Anglie vysazeno 98 mužů a ze Sovětského svazu 410 osob. Jejich úkolem bylo provádět zpravodajskou a diverzní činnost a podporovat domácí odboj. Úkoly výcvikového programu nově vznikající jednotky byly zaměřeny zejména na taktickou bojovou dovednost maskování, utajené a dlouhé přesuny, střeleckou přípravu včetně střelby bez přípravy, přežívání v obtížných podmínkách, boj zblízka a další. Politická příprava byla obdobná jako u jiných druhů vojsk. Byla založena na ideologickém principu nadřazení třídního boje nad ostatní konfliktní zájmy. Základ pozdějšího 7. výsadkového pluku zvláštního určení v Holešově, ale například i dnešní prostějovské 601. skupiny speciálních sil generála Moravce, jejíž vojáci jsou kromě jiného nasazeni v Afghánistánu, vznikl 1. září 1957 v Sabinově. Rota zvláštního určení (ZU) byla vytvořena v sestavě prešovské 22. výsadkové brigády a jejím prvním velitelem byl nadporučík Alois Klindera.

„Narukovali jsme tenkrát k výsadkové brigádě do Prešova. Později jsme se dozvěděli, že okresní vojenská správa po celé republice dostaly za úkol vytypovat brance, kteří by mohli u připravované speciální jednotky sloužit," vzpomínají Jaroslav Bílek z Holešova a Luděk Stoklásek z Jankovic, kteří byli jako vojáci základní služby u zrodu této jednotky. „V Prešově nás vybrali a odvezli do zhruba 20 kilometru vzdáleného Sabinova, kde byla v té době brigádní výsadková škola. Neřekli nám žádné podrobnosti a týden jsme tam dostávali do těla. Po týdnu nám velitel sdělil: kdo chce. muže odejít. Z 28 lidí neodešel nikdo.“

V průběhu výcviku se vojáci dozvěděli, že jednotka bude určená k práci v hlubokém týlu nepřítele, konkrétně to znamenalo ve vzdálenosti 500 a více kilometrů za frontou. Hlavní bojovou náplní bylo vyhledávání a ničení prostředků jaderného napadení nepřítele v palebném postavení nebo při přesunu. Členové tohoto speciálního oddílu měli za úkol vyhledat a nahlásit polohy nosičů jaderných zbraní a také radiolokátorů nepřítele a následně je také zničit. K dalším úkolům patřilo získávání zajatců, přepady nepřátelských objektů a další diverzní akce. Speciální jednotka vyžadovala i speciální výběr mužstva. Významným předpokladem vytvoření rot zvláštního určení byl už od samého počátku fakt, že účast vojáků v této jednotce byla dobrovolná. Na základě předběžného výběru se do rot dostali mladí muži, kteří už většinou měli za sebou z civilu svazarmovské seskoky padákem a byli dobře fyzicky vybaveni. Řada z nich měla středoškolské vzdělání a měli také jazykové základy, zejména německého jazyka. Na konci výcvikového roku 1957/1958 byla rota přemístěna do Prešova a její velení převzal kapitán Josef Piska. V dalším výcvikovém roce se již připravovala reorganizace rot na prapor zvláštního určení. K jednotce nastoupili důstojníci por. Rudolf Šnirc a por. Václav Tomalík. V srpnu 1958 byl npor. Jaroslav Janků pověřen transformací rot na prapor zvláštního určení, jenž byl dislokován v Dělostřeleckých kasárnách v Prešově a jeho velitelem byl jmenován mjr. Miroslav Šedina. Prapor měl tři průzkumné rot, kterým veleli kpt. Alois Valenta, npor. František Roller a kpt. Jaroslav Janků. Spojovací rotě velel kpt. Ladislav Sadílek. Jako velitelé čet byli jmenováni poručíci Jaroslav Linka, Václav Tomalík, Rudolf Svirec, Jozef Bodnarík, Ján Repaský a Jaroslav Bílek. V roce 1960 se v rámci armádní redislokace prapor přemístil do strategicky lépe položeného Prostějova a krátce nato se prapor zvláštního určení přestěhoval do holešovských kasáren, kde do té doby působili dělostřelci. Průzkumné roty byly rozšířeny o jednu čet (do této doby byly průzkumné roty pouze o dvou četách). Jako velitelé třetích čet byli jmenováni poručíci Jozef Hanák, Jan Duchck a Bohumil Gažda.

Z praporu pluk

V roce 1961 se z praporu vytvořil samostatný 7. výsadkový pluk zvláštního určení o síle zhruba 800 vojáků. Tímto opatřením se jednotky zvláštního určení jednoznačně oddělily od tradičních výsadkových jednotek. Pluk byl přímo řízen zpravodajskou správou generálního štábu. Stal se tak speciálním útvarem armády. Výchova i výcvik se ubíraly zcela jiným směrem než u výsadkových jednotek prostějovské brigády. To se mimo jiné projevilo i v srpnových dnech 1968. Pluk měl jiné poslání, specifické programy bojové přípravy, vlastní výcvikovou základnu, zbraně (samopaly Skorpion), spojovací techniku, specifické zdravotní a týlové zabezpečení skupin zaměřené na samostatnou činnost a přežití. Dne 6. října 1962 se dostalo pluku mimořádné pocty velitel pplk. Miroslav Šedina převzal od náčelníka zpravodajské správy GŠ

(ZS GŠ) bojovou zástavu pluku. Pluk byl podřízen ZS GŠ. Měl dva průzkumné prapory a dvě spojovací roty. Praporům veleli majoři Jiří Dufek a Miroslav Prchlík. V tomto organizačním útvaru pluk prováděl výcvik svých jednotek až do roku 1964. Do té doby se předpokládalo, že bojové nasazení pluku v sestavě průzkumných skupin v hloubce strategické obrany nepříteli bude řízeno výhradně ZS GŠ. Následně byla praporní organizace pluku změněna na rotní. Bojové jednotky byly připravovány ve výcvikové skupině, již velel mjr. Jiří Jaroš a kde dále působili majoři Miroslav Prchlík, Alois Valenta, Metoděj Mlčák, Augustin Šoka a Jan Vida. Velitelem spojovacího uzlu byl kpt. Ladislav Sadílek. Jednotky týlového zabezpečení se významně nezměnily. V roce 1960 došlo k přezbrojení armády. Staré samopaly vz. 26 nahradily samopaly vz. 58 ze Zbrojovky Uherský Brod. Pro výsadkové vojsko byly tyto zbraně vyráběny se sklopnou opěrkou. V této souvislosti byly připraveny nové osnovy střeleb. Nový samopal měl dvojnásobnou vzdálenost funkčního dostřelu, což vyřešilo problém s ničením nepřátelských raket v palebném postavení nebo za přesunu. „Nemuseli jsme být tak blízko cíle. Raketa v palebném postavení mohla být ničena až na 300 metrů, ale bylo třeba zasáhnout střed rakety a poškodit elektronické zařízení. Při výcviku na střelnici v Dobroticích představovaly tento střet rakety padací terče vysoké jeden metr a široké 25 centimetrů. Trefit jej na vzdálenost 300 metrů nebylo vůbec jednoduché," vysvětluje Jaroslav Bílek. Na počátku šedesátých let v době vrcholící studené války byli holešovští výsadkáři dvakrát blízko ostrému bojovému nasazení. V roce 1961 při tak zvané berlínské krizi a o rok později při krizi karibské. V létě roku 1961 byla naše jednotka uvedena do zvýšené bojové pohotovosti," vzpomíná Luděk Stoklásek. „Byli jsme vyvedeni do lesů nad Žopy a Přílepy, což byl běžný postup, který měl zabránit větším ztrátám například v případě bombardování kasáren. V lese jsme byli celou noc a čekali na další rozkazy. Mezitím přiletěla z Mošnova do Holešova transportní letadla IL 14, která by nás v případě konfliktu vysadila na území západní Evropy. Ve tři ráno přišel do lesa velitel praporu se znepokojivou zprávou, že ozbrojený konflikt nejspíše vypukne. Ráno však napětí povolilo a my jsme se mohli vrátit do kasáren," vzpomínal bývalý voják. Podobná situace se opakovala i o rok později v souvislosti s tzv. karibskou krizí. V době akce vojáci samozřejmě nevěděli, co se děje a kde budou nasazeni. Kvůli utajení měli dostat přesné informace o svých cílech až těsně před seskokem na palubě letadla.